

Mari Kallunki & Elina Veijola

TILINPÄÄTÖSANALYYSI CASE-YRITYKSELLE

TILINPÄÄTÖSANALYYSI CASE-YRITYKSELLE

Mari Kallunki & Elina Veijola
Opinnäytetyö
Kevät 2022
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Taloushallinto

Tekijät: Mari Kallunki & Elina Veijola

Opinnäytetyön nimi: Tilinpäätösanalyysi case-yritykselle

Työn ohjaaja: Juhani Kurula

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2022

Sivumäärä: 28 + 6 liitettä

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia case-yritykselle selvitys kannattavuuteen liittyvistä tunnusluvuista tilinpäätösanalyysin avulla. Toimeksiantajana opinnäytetyössä toimi käytettyjen yritystietokoneiden myyntiin erikoistunut yritys, jonka omiin tarpeisiin kannattavuuden tunnusluvut valittiin. Työn aineistona käytettiin toimeksiantajan viiden edellisen vuoden julkisia tilinpäätöstietoja. Case-yrityksen kannattavuutta mitattiin tunnuslukuanalyysin ja prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla. Vertailumenetelmänä käytettiin pääasiassa aikasarjaverailua.

Opinnäytetyön viitekehyksenä on teoriaa tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä. Analyysin teoriapohjana on käytetty alan kirjallisuutta, kirjanpitolakia- ja asetusta sekä kirjanpitoon ja tilinpäätöseen liittyviä yleisohjeita. Opinnäytetyössä käydään ensin yleisellä tasolla läpi teoriaa tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä, minkä jälkeen case-yrityksen tunnuslukuja tarkastellaan vetoketjumenetelmän avulla.

Analyysin perusteella voitiin todeta, että case-yrityksen kannattavuus tarkastellulla ajanjaksolla oli ollut keskimäärin hyvällä tasolla. Tarkasteltujen tunnuslukujen aikasarjaverailusta nähtiin, että kannattavuus parani kolmen ensimmäisen tarkasteluvuoden 2017–2019 välillä, mutta heikentyi vuodesta 2020 alkaen. Vuonna 2019 kannattavuus oli kaikkien tunnuslukujen perusteella parhaimmillaan. Suurin muutos kannattavuuden heikentymisessä tapahtui kahden viimeisen tarkasteluvuoden 2020 ja 2021 välillä. Kaikkien tarkasteltujen tunnuslukujen arvot laskivat tuolloin selvästi. Keskeisenä tekijänä laskeneelle kannattavuudelle olivat tilikaudella tehdyt investoinnit. Kuitenkin myös viimeisen vuoden arvot olivat edelleen hyvällä tai tyydyttävällä tasolla. Vuosien 2017 ja 2018 kannattavuuteen vaikutti muita tarkasteluvuosia korkeampi kulurakenne. Viiden vuoden aikasarjaverailu antoi kattavan kokonaiskuvan case-yrityksen kannattavuudesta.

Kehitysehdotuksena case-yritykselle suositellaan kannattavuuden tunnuslukujen kehityksen seuraamista. Näin yritys voi seurata tehtyjen investointien pitkän aikavälin vaikutusta kannattavuuteen. Myös mahdolliseen kannattavuuden laskevan trendin jatkumiseen voidaan reagoida ja tehdä tarvittavia muutoksia kannattavuuden parantamiseksi.

Asiasanat: tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, kannattavuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Economies, Option of Financial Administration

Authors: Mari Kallunki & Elina Veijola

Title of thesis: Financial statement analysis for a case company

Supervisor: Juhani Kurula

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2022

Number of pages: 28 + 6

The goal of this thesis is to draw up a report for a case study company off of their profitability numbers by using financial statement analysis. The commissioner company for this thesis specializes in retailing used professional computers. The profitability numbers are chosen to serve the company's own needs. The data for this thesis is the public financial statements from the previous five years. The profitability of the case study company is measured by analyzing the financial statement numbers and their percentage values. The comparative method used is time series analysis.

The framework of this thesis consists of theory of financial statements and the analysis of it. The base theory for the analysis comprises of field literature, laws and rulings to accounting and general guidelines to financial statements. The first part of the thesis goes through the general theory of financial statements and the analysis of them after which the numbers of the case study company are studied by the zipper system.

Based on the analysis we can state that the profitability of the case study company is generally on a good basis. On the basis of time series analysis of the controlled numbers we can state that the profitability improved during the first three analyzed years between 2017–2019 but started decreasing starting from 2020. The profitability was at its best in 2019 according to the numbers. The time series analysis gave a good overall picture of the profitability of the case study company.

Suggested improvement for the case study company is to follow and pay attention to the numbers in the following years' financial statements. The possible decreasing trend of profitability can be reacted to and carry out the changes in order to increase profitability.

Keywords: Financial statement, financial statement analysis, key figures, profitability

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	CASE-YRITYS.....	7
3	TILINPÄÄTÖS	8
3.1	Tuloslaskelma	8
3.2	Tase	9
3.3	Liitetiedot.....	9
4	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	11
4.1	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös.....	12
4.2	Tunnusluvut ja aikasarjavertailu	13
4.2.1	Kannattavuus	13
4.2.2	Vakavaraisuus	14
4.2.3	Maksuvalmius	15
5	CASE-YRITYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI.....	16
5.1	Käyttökateprosentti.....	17
5.2	Liikevoittoprosentti.....	19
5.3	Oman pääoman tuottoprosentti	21
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	24
	LÄHTEET.....	26
	LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on laatia tilinpäätösanalyysi case-yritykselle. Työn tarkempana rajauksena on tutkia erityisesti yrityksen kannattavuutta. Kannattavuuden tarkastelun työkaluna käytetään tunnuslukuanalyysiä ja prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä. Vertailumenetelmänä on pääasiassa aikasarjaverailu. Kannattavuuteen keskittyminen perustuu yritykseen omiin tarpeisiin ja toiveisiin.

Työn tavoitteena on laatia selvitys kannattavuuteen liittyvistä tunnusluvuista. Tarkastelun kohteeksi valittiin kohdeyrityksen toiminnan kannalta oleelliset tunnusluvut, jotka palvelevat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti yrityksen kannattavuuden seuranta. Valittujen tunnuslukujen analysoinnin tarkoituksena on tuottaa tietoa, jonka avulla yrityksen johto voi tulkita taloudellisen tilan ja erityisesti kannattavuuden kehittymistä sekä tehdä päätöksiä.

Opinnäytetyön ja analyysin aineistoksi rajattiin kohdeyrityksen viiden edeltävän tilikauden julkiset tilinpäätöstiedot. Tilinpäätöksiä ei oikaista analyysiä varten, koska nykyisellä tiukalla tilinpäätösnormistolla oikaisutarve on vähäinen (Niskanen & Niskanen 2016: 60). Tilinpäätösten lisäksi opinnäytetyön aineistona on yrityksen toimitusjohtajan haastattelu (Liite 6).

Opinnäytetyö on menetelmältään kvalitatiivinen. Työn viitekehystenä on teoriaa tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä. Tunnuslukuja tarkastellaan vetoketjumenetelmän avulla niin, että teoria valituista tunnusluvuista ja niiden soveltaminen aineistoon kulkevat lomittain.

2 CASE-YRITYS

Opinnäytetyön kohdeyritys on käytettyjen yritystietokoneiden myyntiin erikoistunut yritys, joka on perustettu 2000-luvulla. Yrityksellä on yksi fyysinen toimipiste, minkä lisäksi sillä on verkkokaupat Suomessa ja Ruotsissa. Suurin osa liikevaihdosta tulee verkkokaupasta. Tietokoneiden myynnin lisäksi yrityksellä on toimipaikassaan myös huoltopiste. Yrityksellä on noin 30 työntekijää.

Opinnäytetyön aineistona ovat viiden edellisen vuoden eli vuosien 2016–2021 välillä valmistuneet tilinpäätökset. Aikaväliksi on valittu viisi vuotta, jotta analyysi ei käsittelisi lähinnä vain koronapandemia-ajan tilikausien tapahtumia. Viimeisin tilinpäätöksistä on tehty osittain IFRS-säännösten mukaan eikä se ole kaikilta osin vertailukelpoinen aiempien tilinpäätösten kanssa. Tämä on otettu huomioon analyysissä. Yritys on yhtiömuodoltaan osakeyhtiö ja luokituksestaan pienyritys (Liite 1).

Koronapandemia on vaikuttanut case-yrityksen toimintaan keväästä 2020 lähtien monin tavoin. Pandemian alkaessa ja etätyösuosituksen sekä koulujen etäopetuksen tultua voimaan tietokoneiden kysyntä kasvoi nopeasti. Kysynnän kasvu jatkui usean kuukauden ajan. Kuitenkin melko nopeasti pandemia alkoi vaikuttaa koneiden ostohintoihin, jotka alkoivat nousta. Lisäksi koneiden saatavuus heikkeni. Myös maailmanlaajuinen komponenttipula alkoi vaikuttaa yrityksen toimintaan vähitellen. Sirupulan vuoksi erityisesti pelitietokoneissa tarvittavien näyttöohjainten saatavuus on heikentynyt paljon, millä on ollut suora vaikutus pelikonemyyntiin. Lisäksi näyttöohjainten hinnat ovat nousseet paljon. (Toimitusjohtaja 2022.)

Yrityksen toimiala käytettyjen tietokoneiden vähittäismyyjänä on suhteellisen pieni eikä se ole kaikilta osin vertailukelpoinen uusien tietokoneiden vähittäismyynnin kanssa. Esimerkiksi uusien tietokoneiden katteet eivät ole vertailukelpoisia käytettyjen tietokoneiden katteiden kanssa. Case-yrityksen liiketoiminta sisältää lisäksi myös tuotantoa, kuten tietokoneiden kokoamista ja asentamista. (Toimitusjohtaja 2022.) Näistä syistä opinnäytetyöstä on jätetty toimialavertailu pois ja ajallista vertailua tehdään yrityksen omiin lukuihin sekä joiltakin osin myös Yritystutkimus ry:n asettamiin yleisiin normiarvoihin.

3 TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätös tulee lähtökohtaisesti laatia jokaisella kirjanpitovelvollisella, joita ovat muun muassa osakeyhtiöt, avoimet yhtiöt, osuuskunnat ja kommandiittiyhtiöt. Kirjanpitovelvollisia ovat siis kaikki liike- ja ammattitoimintaa harjoittavat. Tilinpäätös laaditaan kirjanpitovelvollisen tilikauden aikana pitämästä kirjanpidosta. Tilikausi on pääsääntöisesti 12 kuukautta, mutta voi erityisissä poikkeustapauksissa vaihdella. Tilikauden ei tarvitse olla kalenterivuoden mukainen. (Ikäheimo ym. 2014, 19.)

Tilinpäätöstä laadittaessa tulee ottaa huomioon hyvä kirjanpitolaki, yleiset tilinpäätösperiaatteet, kuten esimerkiksi olennaisuuden ja varovaisuuden periaate sekä oikean ja riittävän kuvan antaminen (Lehtonen 2007, 136.) Tilinpäätös kertoo yrityksen taloudellisesta tilasta sekä tilikauden tuloksesta olennaiset tiedot. Tiedot ovat tärkeää informaatiota yrityksen sidosryhmille, jotka toimivat eri markkinoilla, kuten tuotannontekijä-, suorite- ja rahoitusmarkkinoilla. Sidosryhmiin kuuluvat esimerkiksi rahoittajat, asiakkaat, omistajat sekä alihankkijat (Salmi 2012, 12–13.)

Tilinpäätöksen laskentasäännöksiin kuuluvat yleiset pakottavat säädökset, jotka tulevat kirjanpito-laista, kirjanpitoasetuksesta sekä viranomaisten päätöksistä. Näitä täydentämässä ovat erityislainsäädökset kuten osakeyhtiölaki ja osuuskuntalaki. (Kallunki 2014, 25.)

Tilinpäätös sisältää kirjanpitolain määrittelemän taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Lisäksi tilinpäätökseen tulee liittää rahoituslaskelma, mikäli kirjanpitovelvollinen on suuryritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö sekä toimintakertomus, mikäli kirjanpitovelvollinen on julkinen osakeyhtiö, yksityinen osakeyhtiö tai osuuskunta, joka ei ole mikro- tai pienyritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. (Kirjanpitolaki 1997/1336, 3:1 §.)

3.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma (virtalaskelma) kertoo yrityksen tilikauden aikana saavutetun toiminnan tuloksen. Tuloslaskelman mukainen tulos sisältää lähtökohtaisesti kaikki tilikaudella kirjatut tuotto- ja kulu-erät, josta erotuksena johdetaan tilikauden tulos eli voitto tai tappio. (Kallunki 2014, 31.) Tulos-

laskelmasta voidaan nähdä myös yhtiön tulon- ja vastuidenjako. Tuloslaskelmalla, kuten myös taseessa, nähdään vertailuluvut edelliseltä kaudelta. (Lehtonen 2007, 187.) Tuloslaskelma-kaavasta (Liite 2) voidaan nähdä tuloslaskelman rakenne.

Tuloksen muodostus voi perustua suorite- tai maksuperusteeseen. Tuloslaskelmassa nähdään suoriteperusteiset tapahtumat, kun taas maksuperusteiset tapahtumat nähdään rahoituslaskelmasta. (Lehtonen 2007, 187.) Case-yrityksessä on ainoastaan suoriteperusteisia tapahtumia, koska kyseessä on pienyritys ja heillä ei ole velvoitetta laatia rahoituslaskelmaa.

Kirjanpitolain mukaan, tuloslaskelma voidaan laatia kululajipohjaisena tai toimintokohtaisena. Kululajipohjainen laskelma tarkoittaa sitä, että tilikauden kulut vähennetään säädettyssä kululajien mukaisessa järjestyksessä. (Niskanen & Niskanen 2016, 28.) Case-yrityksen tuloslaskelma on laadittu kululajipohjaisena, mikä on käytännössä selvästi yleisempi tapa laatia tuloslaskelma.

3.2 Tase

Tase (varantolaskelma) kertoo yrityksen tilinpäätöspäivän mukaisen varallisuuden arvon, joka kuvaa yrityksen taloudellista asemaa. Taseen tarkoituksena on kuvata yrityksen varat ja kuinka yrityksen omaisuus on rahoitettu omalla ja vieraalla pääomalla. (Salmi 2021, 35.)

Tase on kaksipuolinen tilimuotoinen laskelma, joka jaetaan kahteen osaan, vastaavaa (debet)-puoli ja vastattavaa (kredit)-puoli. Lisäksi vastaavaa-puolta voidaan nimittää varat ja aktiivat sekä vastattavaa-puolta velat ja passiivat. (Kinnunen ym. 2002, 27.) Tase-kaavasta (Liite 3) nähdään, kuinka vastaavaa- ja vastattavaa-puoli jaetaan vielä pääryhmiin, kuten muun muassa pysyvät vastaavat ja vaihtuvat vastaavat sekä oma pääoma ja vieras pääoma. Taseen tarkoituksena on näyttää yrityksen varat tietyssä järjestyksessä ja tietyillä arvoilla. Lisäksi taseesta on tarkoitus näyttää varallisuuden rahoituksen lähteet ja määrät. (Salmi 2012, 25.)

3.3 Liitetiedot

Liitetiedoissa on tarkoitus esittää tilinpäätöksen laatimisperusteet ja yksityiskohtaiset laatimisperiaatteet sekä IFRS-standardien vaatima informaatio, mitkä eivät käy ilmi muissa tilinpäätöksen

osissa (Kallunki 2014, 54.) Liitetiedoissa voidaan antaa myös selvitys, mikäli yleisistä tilinpäätösperiaatteista on poikettu sekä antaa lisäinformaatiota, jolla on merkitystä tilinpäätöksen ymmärtämiseen. Lisäksi liitetiedoilla on tarkoitus antaa yrityksen taloudellisesta asemasta ja tuloksesta oikea ja riittävä kuva. (Salmi 2012, 84.)

4 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätösanalyysi tarkoittaa yrityksen tilinpäätöksistä saatavaan informaatioon perustuvaa kannattavuuden, rahoituksen ja taloudellisten toimintaedellytysten mittaamista sekä kriittistä arviointia. Vertailukohteena käytetään analyysin suorittajan asettamia tai valitsema tavoitteita tai toisia saman alan yrityksiä. (Niskanen & Niskanen 2016: 21.)

Tilinpäätösanalyysin avulla saadaan tietoa päätöksentekoa varten. Se mahdollistaa päätöksentekotilanteissa yrityksen vertailun. Vertailua voidaan tehdä toisiin yrityksiin ja pääomamarkkinoiden asettamiin tavoitteisiin tai samaa yritystä voidaan verrata eri vuosien välillä. (Kallunki 2014: 12.) Tilinpäätösanalyysistä saatavalla informaatiolla on monia käyttäjäryhmiä. Esimerkiksi omistajilla, rahoittajilla, tavarantoimittajilla ja erilaisilla viranomaistahoilla on omat intressinsä tiedon suhteen. (Niskanen & Niskanen 2016: 21.)

Yleisimpiä analyysimenetelmiä ovat prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen laadinta, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi ja kassavirta-analyysi (Niskanen & Niskanen 2016: 21). Trendianalyysi on ajallisen kehityksen seurantaan tarkoitettu menetelmä. Siinä laaditaan prosenttimuotoinen tilinpäätös usean vuoden ajalta ja eriä verrataan varhaisimpaan vuoteen asettamalla varhaisimman vuoden arvoksi 100. Myöhempien vuosien arvoja verrataan perusvuoteen laskemalla, montako prosenttia myöhempi arvo on perusvuoden arvosta. (Niskanen & Niskanen 2016: 96.) Yrityksen virallinen tilinpäätös laaditaan suoriteperusteisesti ja siksi kassavirtoja ei voi nähdä suoraan siitä. Rahoituslaskelmat ja kassavirtalaskelmat toimivat virallisen tilinpäätöksen rinnalla lisäinformaationa. (Niskanen & Niskanen 2016: 192.) Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen laadintaa esitellään luvussa 4.1 ja tunnuslukuanalyysiä käydään läpi luvussa 4.2. Erilaiset laskelmat ovat vain yksi osa analyysiä: keskeistä on saatujen lukujen arviointi ja niiden taustalla vaikuttavien asioiden analysointi (Niskanen & Niskanen 2016: 21).

Tilinpäätösanalyysillä tarkoitetaan varsinaisesti analyysiä, joka sijoittuu tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen väliin. Tunnuslukuanalyysi on näistä suppein ja yksinkertaisin. Analyysiä tehdään siinä lähinnä vakioitujen mittareiden eli tunnuslukujen kautta. Tilinpäätösanalyysillä tarkoitetaan tunnuslukuanalyysiä syvällisempää analyysin muotoa. Pelkkien lukuarvojen lisäksi siinä pyritään arvioimaan niihin vaikuttaneita tekijöitä. Lisäksi siinä yhdistetään tunnuslukuihin muita analyysimenetelmiä. Analyysissä pyritään ottamaan huomioon esimerkiksi arvojen mahdollinen satunnaisuus.

Yritystutkimus on kokonaisvaltaisin analyysin muoto. Siinä otetaan huomioon tutkittavan yrityksen taloudelliseen tilanteeseen vaikuttaneet tekijät yrityksen liiketoiminnan tasolla. Yritystutkimustason tutkimusta käyttävät esimerkiksi pankit luottopäätösten tekemisen yhteydessä. (Niskanen & Niskanen 2016: 9–11, 21.)

Erilaisten vertailukohteiden löytäminen on keskeinen osa tunnuslukuanalyysia. Vertailua voidaan tehdä esimerkiksi Yritystutkimusneuvottelukunnan määrittämiin normiarvoihin tai yrityksen omiin tavoitteisiin. Näiden lisäksi on olemassa muita täydentäviä vertailumenetelmiä. Ne voidaan jaotella yrityksen sisäiseen vertailuun, toimialavertailuun ja yritysten väliseen vertailuun. Yrityksen sisäisessä vertailussa yksittäisen vuoden tunnuslukua vertaillaan saman yrityksen aiemmilta vuosilta laskettuihin lukuihin. Menetelmää kutsutaan aikasarjaverailuksi ja sen tavoitteena on seurata yhden yrityksen tunnuslukujen ajallista kehityssuuntaa sekä yksittäisiä tunnuslukuja suhteessa yrityksen pitkän aikavälin kehitykseen. (Niskanen & Niskanen 2016: 200.)

4.1 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Prosenttilukumuotoinen (*common size*) tilinpäätös tarkoittaa sitä, että tilinpäätöserät esitetään prosentteina jostakin vertailukohteesta. Tuloslaskelman osalta vertailukohteena käytetään liikevaihtoa. Taseessa vertailukohteena toimii taseen loppusumma. *Prosenttilukumuotoista tuloslaskelmaa* voidaan käyttää kulurakenteen kehittymisen tutkimuksessa tietyn tarkastelujakson aikana, kun taas *prosenttilukumuotoisesta taseesta* voidaan tutkia yrityksen omaisuus- ja rahoitusrakenteen muutoksia. (Niskanen & Niskanen 2016: 87–92.)

Prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä voidaan käyttää muun muassa vertailtaessa erikokoisten yritysten kustannus- ja taserakenteita keskenään. Vaikka vertailu yritysten välillä on mahdollista prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla, on tärkeää huomioida, että kulurakenteita ja suhteellista kannattavuutta ei ole mielekästä vertailla, mikäli vertailtavat yritykset edustavat eri toimialoja. (Niskanen & Niskanen 2016: 96.)

Parhaimman tuloksen prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä saa silloin, kun lukujen analysoinnissa voidaan käyttää tarkempia tietoja lukujen taustoista, kuten esimerkiksi käytettävissä olevat liitetiedot ja yrityksen vuosikertomukset. Näiden avulla voidaan tehdä enemmän johtopäätöksiä

siitä, mitä yrityksessä on tapahtunut ja miten ne vaikuttavat tilinpäätöksen lukuihin. (Niskanen & Niskanen 2016: 90.)

4.2 Tunnusluvut ja aikasarjaverailu

Tunnusluvut ovat tilinpäätöksestä laskettuja arvoja, joilla voidaan arvioida ja mitata yrityksen taloudellista toimintakykyä. Luvut esitetään suhdelukumuotoisina, mikä mahdollistaa vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. (Niskanen & Niskanen 2016, 110–111.) Tunnuslukuja voidaan jaotella kolmeen ryhmään tarkastelunäkökulman perusteella: kannattavuus ja sen tuottama raha(kassa)virta, rahoitusasema (vakavaraisuus ja maksuvalmius) ja kasvu(odotukset). (Salmi 2012, 257–258.) Tyypillisesti tunnusluvut jaetaan kolmeen ryhmään, jotka ovat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Tilinpäätöksestä laskettavien tunnuslukujen lisäksi voidaan laskea myös joitakin kassavirtalaskelmaan perustuvia tunnuslukuja sekä osakekohtaisia tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen 2016, 110.)

Tunnuslukuanalyysin oleellinen osa on niiden perusteella tehtävä arviointi. Yrityksen yhden vuoden lukujen perusteella ei voi juurikaan tehdä johtopäätöksiä ja tunnuslukuja onkin hyvä suhteuttaa erilaisiin vertailutietoihin. Vertailutietona voi olla esimerkiksi tiettyä vuotta koskeva ajallinen poikkileikkausanalyysi tai peräkkäisiä vuosia koskeva aikasarja-analyysi. Ajallinen poikkileikkausanalyysi tarkoittaa sitä, että yrityksen tietyn vuoden lukuja verrataan muihin, usein saman toimialan yrityksiin tai toimialan keskiarvoihin. Aikasarja-analyysissä vertailutietona käytetään yrityksen omia lukuja tietyllä aikavälillä ja sen avulla voidaan arvioida yrityksen taloudellisen tilan kehitystä. Joitakin tunnuslukuja voidaan verrata myös Yritystutkimusneuvottelutoimikunnan laskemiin normiarvoihin. Niissä ei kuitenkaan huomioida eri toimialojen yritysten erilaisia tuotantoteijöiden välisiä suhteita, minkä vuoksi niitä ei tulisi käyttää ainoina vertailukohtina. (Niskanen & Niskanen 2016, 111–112.)

4.2.1 Kannattavuus

Kannattavuus on keskeinen lähtökohta yritystoiminnassa. Toiminnan kannattavuus riippuu tuottojen ja kustannusten suhteesta. Kannattavassa yritystoiminnassa tuotot ovat suuremmat kuin kustannukset. Kannattavuuden tunnusluvut tarkastelevat yrityksen toiminnan kannattavuutta eri näkö-

kulmista. Keskeisiä tunnuslukuja ovat myyntikate, käyttökate, liiketulos ja kokonaistulos eli tilikauden tulos. Luvut voidaan laskea myös suhteellisina prosenttiosuuksina liikevaihdosta. (Eklund & Kekkonen 2011, 63.)

Kannattavuutta voidaan tarkastella joko absoluuttisesti tai suhteellisesti. Absoluuttinen kannattavuus tarkoittaa tuottojen ja menojen välistä erotusta. Tilinpäätöstunnusluvut sen sijaan ovat suhteellisen kannattavuuden mittareita, koska niissä absoluuttinen kannattavuus jaetaan suhteuttamalla tilinpäätöserällä. (Niskanen & Niskanen 2016, 112.)

Yrityksen tulos on yksinkertaisin kannattavuuden mittari. Vähennettäessä myyntituotoista eri kustannuseriä, saadaan erilaisia tulokäsitteitä. Tulos voi siis tarkoittaa useita erilaisia asioita. Tulos lasketaan tietyltä ajanjaksolta, kuten tilikauden ajalta. (Eklund & Kekkonen 2011, 63.)

Tilinpäätösanalyysissä kannattavuutta arvioidaan yleensä koko yrityksen tasolla. Tulosityksikköta-soinen tieto voisi tuoda lisäarvoa analyysiin, mutta tilinpäätösinformaatio sisältää usein vain puutteellisesti tulosityksikkötason tietoa. Kannattavuuden tunnusluvut mittaavat enimmäkseen lyhyen aikavälin kannattavuutta. Pitempiaikaista tietoa saadaan peräkkäisten vuosien tietoja vertailemalla. (Niskanen & Niskanen 2016, 112.)

4.2.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella kuvataan yrityksen valmiutta selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Yrityksen kyky selviytyä taloudellisista kriiseistä on parempi silloin, kun yrityksen koko pääomasta suurin osa on omaa pääomaa. Vakavaraisuuden tunnuslukuna käytetään omavaraisuusastetta, joka osoittaa, kuinka suuri osa rahoitustarpeesta on hoidettu omistajan sijoituksilla ja yritykseen jätetyillä voitoilla. Mitä vähemmän yrityksellä on velkaa, sitä suurempi on omavaraisuusaste, jolloin yritys välttyy suuremmilta korkokustannuksilta. (Tomperi 2013, 91.)

Toisena vakavaraisuuden tunnuslukuna voidaan käyttää nettovelkaantumisastetta, jossa suhteutetaan yrityksen nettovelat omaan pääomaan. Yrityksen pääomarakennetta voidaan pitää sitä vahvempänä, mitä alhaisempi nettovelkaantumisaste (-%) on. (Ikäheimo ym. 2014, 76.)

4.2.3 Maksuvalmius

Likviditeetillä eli maksuvalmiudella kuvataan yrityksen kykyä selviytyä joka hetki kaikista maksuvelvoitteistaan eli yrityksen rahoituksen riittävyttä lyhyellä aikavälillä. Kun yritys pystyy suorittamaan kaikki maksunsa kassareservillään ja nopeasti rahaksi muutettavalla omaisuudellaan, on yrityksen likviditeetti riittävä. Likviditeetin ollessa riittävä, ei yrityksen tarvitse turvautua kalliiseen lyhytaikaiseen rahoitukseen. Kuitenkaan liian suuri likviditeetti ei ole tavoiteltavaa. Kun ylikvidillä yrityksellä on paljon heikosti tuottavia lyhytaikaisia sijoituksia ja kassavaroja, laskevat ne yrityksen pääoman tuottoa. Mikäli yritys löytää optimaalisen likviditeettitason, olisi pääoma myös tältä osin tehokkaasti käytössä. Ylimääräisen likviditeetin voi käyttää esimerkiksi investointikohteisiin, jakaa omistajille osinkoina tai käyttää korollisen vieraan pääoman takaisinmaksuun. (Kallunki 2014, 123.)

Laajasti tunnetuimpia likviditeetin tunnuslukuja ovat quick ratio ja current ratio, jotka kuvaavat, kuinka suuren osan lyhytaikaisista maksusitoumuksistaan yritys kykenisi maksamaan, jos sen toiminta lopetettaisiin tilinpäätöshetkellä. Likviditeetin tunnusluvuihin mitataan likviditeettiä vain tilinpäätöspäivän tilanteen mukaan, mikä voidaan nähdä ongelmana, sillä useilla toimialoilla kausivaihtelut ovat suuria, jolloin likviditeetti vaihtelee tilikauden sisällä huomattavasti. (Kallunki 2014, 123.)

5 CASE-YRITYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI

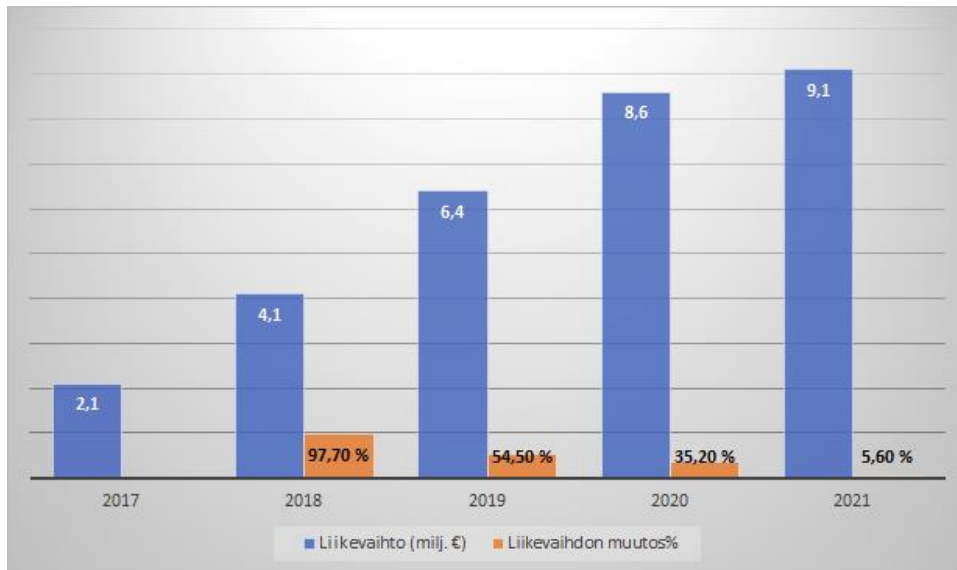
Case-yrityksen kannattavuuden tarkastelun tunnusluvuiksi valittiin käyttökateprosentti, liikevoitto- prosentti ja oman pääoman tuotto prosentti. Tunnusluvut valikoituivat niiden tarkastelunäkökulman ja osittain myös käytettävissä olevan aineiston perusteella. Analyysiin valittiin siis tunnuslukuja, jotka ovat laskettavissa julkisten tilinpäätöstietojen perusteella. Esimerkiksi myyntikateprosentin tilinpäätöstarkastelussa on ongelmana kulujen erittelytarkkuus. Tuloslaskelmassa ei nykyisin enää erotella kuluja muuttuviin ja kiinteisiin. Tuotannollisilla yrityksillä ei voi laskea myyntikatetta tilinpäätöstiedoista. (Alma Talent 2022.) Case-yrityksen liiketoiminta sisältää myös tuotantoa, kuten tietokoneiden kokoamista ja asentamista (Toimitusjohtaja 2022).

Yrityksen liiketoiminnan kasvun mittarina toimii muun muassa liikevaihto, jonka muutoksilla usein kuvataan toiminnan kasvua ja supistumista (Yritystutkimus ry 2017, 78). Liikevaihto tarkoittaa varsinaisen liiketoiminnan myyntituottoja alennusten ja arvonlisäveron jälkeen. On kuitenkin hyvä muistaa, että yritys voi kirjata liikevaihdon eri tavalla eri vuosina. Lisäksi arvioitaessa liikevaihdon kehitystä tulee ottaa huomioon myös inflaation vaikutus. (Alma Talent 2022.)

KAAVA 1. Liikevaihdon kasvuprosentin laskentakaava (Alma Talent 2022.)

$$\text{Liikevaihdon kasvuprosentti} = \frac{\text{Liikevaihto (12 kk)} - \text{edellinen liikevaihto (12 kk)}}{\text{Edellinen liikevaihto (12 kk)}} \times 100\%$$

Liikevaihdon kasvuprosentin (Kaava 1) avulla voidaan arvioida yrityksen myyntimenestystä, sillä se mittaa yrityksen liiketoiminnan kasvun kehitystä. Yritysten liikevaihdon kasvulle ei ole kuitenkaan määritelty ohjeellisia normiarvoja. Kyseisen tunnusluvun arvo riippuu lähinnä yrityksen toimialan kehityksestä. (Alma Talent 2022.)

KUVIO 1. Case-yrityksen liikevaihto 2017–2021 (milj. €) ja liikevaihdon muutosprosentti 2018–2021

Case-yrityksen liikevaihto (Kuvio 1) on kasvanut suhteellisen tasaisesti vuosien 2017–2021 aikana. Suurin muutos liikevaihdossa on tapahtunut vuosien 2017 ja 2018 välillä, jolloin liikevaihto on melkein kaksinkertaistunut. Vuosien 2020 ja 2021 välillä liikevaihdon kasvu on ollut pienempää, koska maailmanlaajuinen koronapandemia aiheutti komponenttipulaa, ostohintojen nousua ja koneiden saatavuuden vaikeutta, mikä on alkanut välillisesti vaikuttaa yrityksen myynteihin. Kuitenkin koronapandemian alussa vuosien 2019 ja 2020 välillä voidaan nähdä positiivista kehitystä liikevaihdossa kasvaneen tietokoneiden kysynnän myötä, mikä johtui pandemian aiheuttamasta etätyö- ja etäkoulusuosituksesta.

5.1 Käyttökateprosentti

Käyttökatteella (EBITDA) tarkoitetaan yrityksen tulosta ennen poistoja, korkomenoja ja veroja. Se kertoo toiminnan tuloksen ilman rahoitusrakenteen tai investointien ja niiden aiheuttamien kustannusten vaikutusta. Käyttökateen avulla voidaan vertailla myös eri toimialojen yrityksiä. (Eklund & Kekkonen 2011, 64.)

KAAVA 2. Käyttökateprosentin laskentakaava (Yritystutkimus ry 2017, 64)

Käyttökate = Liiketulos + poistot ja arvonalentumiset

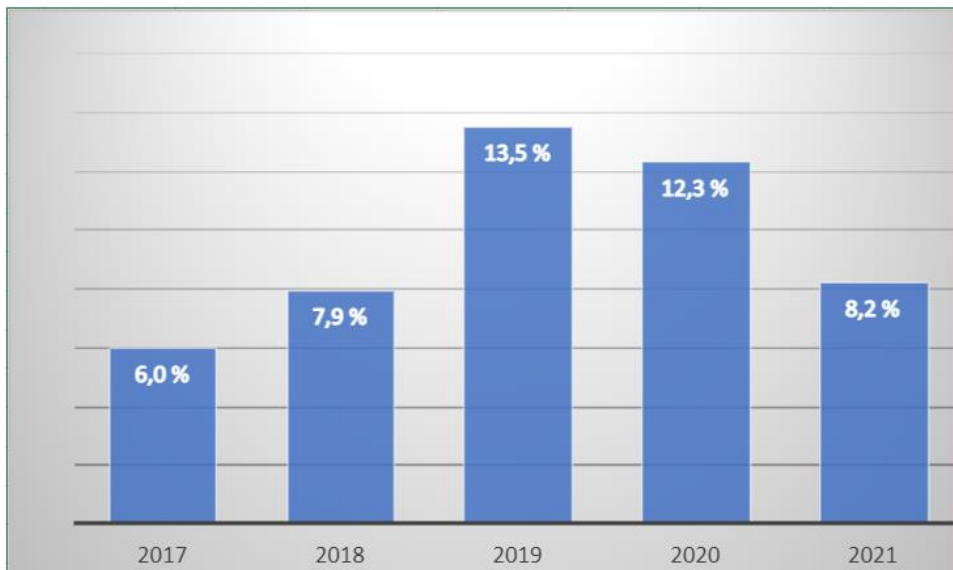
$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100\%$$

Käyttökateprosentilla kuvataan yrityksen liiketoiminnan tulosta ennen poistoja ja rahoituseriä (Kaava 2). Kyseistä tunnuslukua käytetään yleensä vain vertailtaessa saman toimialan yritysten lukuja. Kuitenkaan käyttökateprosentilla ei ole yleispätevää tavoitearvoa. Kun arvioidaan käyttökateprosentin riittävyttä, on toimialan lisäksi otettava huomioon aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistovaatimukset ja vieraan pääoman rahoituskulujen määrä. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Käyttökateprosentille ei voida antaa yleispäteviä ohjearvoja. Sen tasoon vaikuttavat yrityksen toimiala ja pääomarakenne. (Alma Talent 2022.) Yritystutkimus ry on kuitenkin antanut useimmissa tapauksissa sopivat vaihteluvälit eri toimialojen käyttökateprosentista.

TAULUKKO 1. Eri toimialojen vaihteluvälit käyttökateprosentissa (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Teollisuus	5–20 %
Kauppa	2–10 %
Palvelu	5–15 %

KUVIO 2. Case-yrityksen käyttökateprosentit 2017–2021

Case-yrityksen käyttökateprosentit (Kuvio 2) ovat tarkasteluajanjaksolla vaihdelleet 6,0 ja 13,5 prosentin välillä. Käyttökateprosentti oli suurimmillaan yli 13 prosentissa keskimmäisenä tarkasteluvuonna 2019. Vuonna 2020 käyttökateprosentti laski hieman 12,3 prosenttiin. Muina tarkasteluvuosina prosentit ovat olleet selvästi alhaisemmalla tasolla vaihdellen 6,0 ja 8,2 prosentin välillä.

Yritystutkimus Ry:n (Taulukko 1) ohjearvojen mukaan case-yrityksen käyttökateprosentit ovat kaikkina vuosina olleet hyvällä tasolla. Kuitenkin aikasarjavertailussa on nähtävissä prosentin selvä heikentyminen vuosien 2020 ja 2021 välillä. Liikevaihdon kasvu tarkastelujaksolla on nähtävissä parantuneena käyttökateprosenttina ja sitä kautta parempana kannattavuutena vuosina 2017–2019. Kahtena viimeisenä tarkasteluvuonna käyttökateprosentti on kuitenkin laskenut, vaikka liikevaihto on samalla aikavälillä noussut. Liikevaihdon kasvu ei siis ole enää 2020 ja 2021 parantanut kannattavuutta.

5.2 Liikevoittoprosentti

Liikevoitolla tarkoitetaan voittoa, joka on jäljellä ennen rahoituskuluja ja veroja. Liikevoittoprosentti (profit margin) saadaan, kun jaetaan liikevoitto liiketoiminnan tuotoilla (Kaava 3). Liikevoittoprosenttia ei tulisi vertailla eri toimialojen välillä, mutta se soveltuu yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen sekä jossain määrin tietyn toimialan yritysten keskinäiseen vertailuun. Tunnusluvulle rinnakkainen tunnusluku on liiketulosprosentti, joka lasketaan vastaavasti kuin liikevoittoprosentti, mutta siinä käytetään oikaistua tuloslaskelmaa. (Niskanen & Niskanen 2016, 112–113.)

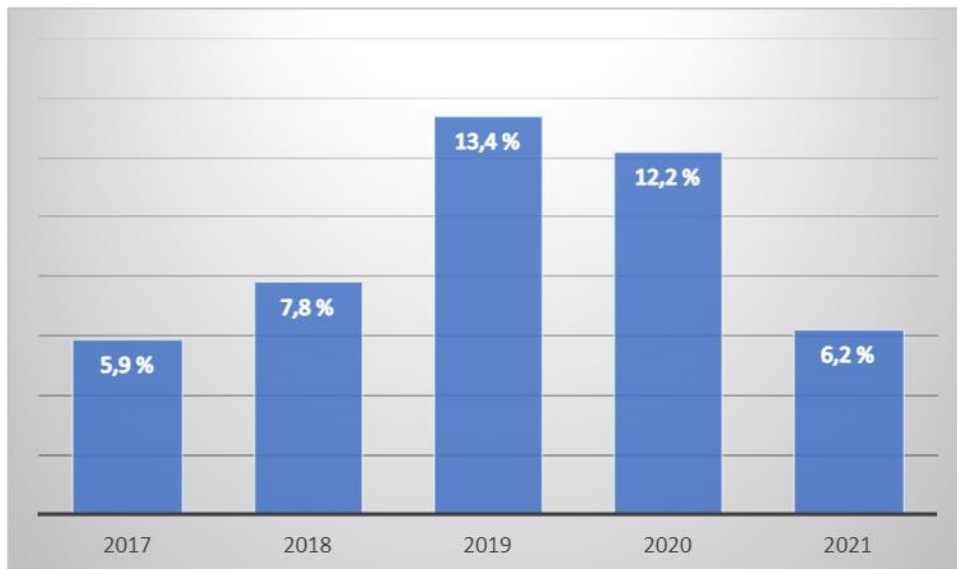
KAAVA 3. Liikevoittoprosentin laskentakaava (Niskanen & Niskanen 2016, 113)

$$\text{Liikevoittoprosentti} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100\%$$

Yritystutkimus ry on antanut ohjeavot liiketulosprosentin arvioimiseen. Käytämme myös case-yrityksen liikevoittoprosentin arvioinnissa kyseisiä ohjearvoja, koska nykyisten tiukkojen tilinpäätösnormistojen perusteella tilinpäätösten oikaisun tarve on vähäinen (Niskanen & Niskanen 2016: 60). Case-yrityksen tunnuslukujen vertaaminen liiketulosprosentin ohjearvoihin antaa yrityksen johdolle näkökulmaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuotoista.

TAULUKKO 2. Ohjeavot liiketulosprosentille (Yritystutkimus ry 2017, 65)

Hyvä	yli 10 %
Tyydyttävä	5–10 %
Heikko	alle 5 %

KUVIO 3. Case-yrityksen liikevoittoprosentit 2017–2021

Case-yrityksen liikevoittoprosentit (Kuvio 3) tarkastelujaksolla noudattavat pääpiirteissään samoja arvoja käyttökateprosentteihin verrattuna. Liikevoittoprosentit vaihtelevat tarkastelujaksolla 5,9 ja

13,4 prosentin välillä. Suurimmat liikevoittoprosentit ovat olleet vuosina 2019 (13,4 %) ja 2020 (12,2 %). Muina vuosina prosentit ovat vaihdelleet 5,9 ja 7,8 välillä. Yritystutkimus Ry:n ohjearvojen (Taulukko 2) perusteella liikevoittoprosentti on ollut vuosina 2019 ja 2020 hyvä ja muina vuosina tyydyttävä.

Suurin ero käyttökateprosentteihin verrattuna on viimeisenä tarkasteluvuonna 2021, jolloin käyttökateprosentti on ollut 8,2 ja liikevoittoprosentti 6,2. Ero johtuu suuremmasta poistojen määrästä vuonna 2021. Vuosina 2017–2020 tuloslaskelman poistot ja arvonalentumiset -rivin prosentuaalinen osuus liikevaihdosta on vaihdellut välillä -0,04 ja -0,12. Vuonna 2021 prosentiosuus on sen sijaan ollut -1,93. (Liite 4.) Tilinpäätösaineiston perusteella rivin arvo koostuu kaikkina tarkasteluvuosina poistoista eikä arvonalentumisia ole.

Kasvanut liikevaihto on näkynyt positiivisesti liikevoittoprosentissa ja siten kannattavuudessa 2017–2019, erityisesti vuonna 2019. Kahtena viimeisenä tarkasteluvuonna 2020 ja 2021 liikevoittoprosentti on kuitenkin laskenut 13,4 prosentista 6,2 prosenttiin, vaikka samalla aikavälillä liikevaihto on kasvanut.

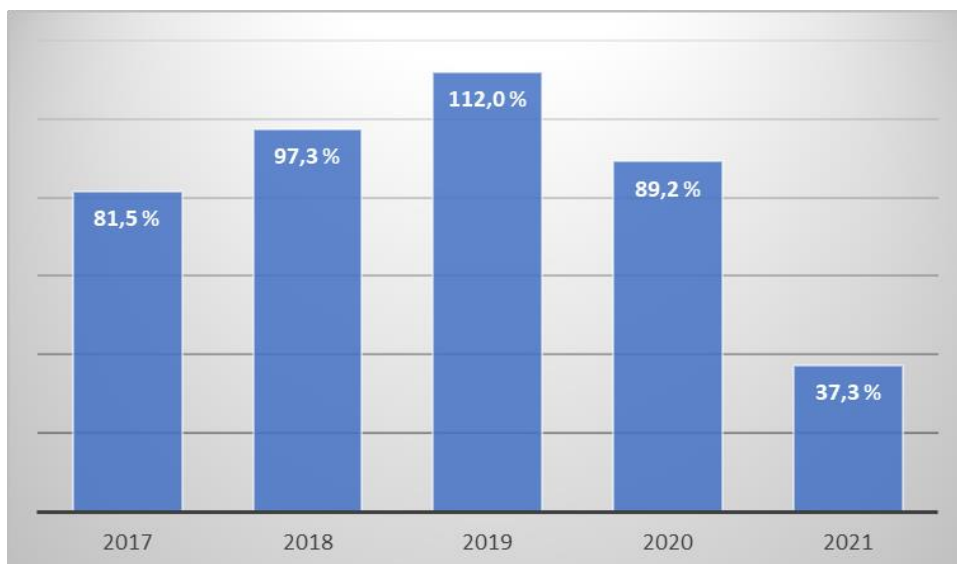
5.3 Oman pääoman tuottoprosentti

Oman pääoman tuottoprosentti (return on equity, ROE) kuvaa sitä, kuinka paljon yritys on tuottanut omalle pääomalle (Kaava 4). Tunnusluku mittaa siten kannattavuutta omistajien näkökulmasta. (Kallunki 2014, 103.) Tunnuslukua voidaan käyttää myös eri toimialojen yritysten väliseen vertailuun (Alma Talent 2022).

KAAVA 4. Oman pääoman tuottoprosentin laskentakaava (Niskanen & Niskanen 2016, 116)

$$\text{Oman pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma}} \times 100\%$$

Tunnusluvun jakajana käytetään joko tilikauden alun arvoa tai tilikauden alun ja lopun keskimääräistä arvoa (Niskanen & Niskanen 2016, 16). Case-yrityksen oman pääoman tuottoprosenttien laskemisessa on käytetty tilikausien alkujen ja loppujen keskiarvoja.

KUVIO 4. Case-yrityksen oman pääoman tuotto-%:t 2017–2021

Oman pääoman tuotto-% (Kuvio 4) on tarkastelujaksolla vaihdellut välillä 37,3 ja 112,0. Suurimmillaan prosentti on ollut keskimmäisenä tarkasteluvuonna 2019 ja alhaisimmillaan viimeisenä vuonna. Suurin muutos on tapahtunut vuosien 2020 ja 2021 välillä, jolloin oman pääoman tuotto-% on laskenut 89,2 prosentista 37,3 prosenttiin.

Yritystutkimus ry (2017) ei ole antanut tunnusluvulle ohjearvoja, vaan tavoitetaso määräytyy omistajien asettaman tuottovaatimuksen mukaan. Alma Talent (2022) antaa tunnusluvulle viitteelliset ohje-arvot (Taulukko 3).

TAULUKKO 3. Oman pääoman tuoton viitteelliset arvot (Alma Talent 2022)

Erinomainen	yli 20 %
Hyvä	15–20 %
Tyydyttävä	10–15 %
Välttävä	5–10 %
Heikko	alle 5 %

Case-yrityksen oman pääoman tuotto-% on koko tarkastelujaksolla ollut erinomainen (Taulukko 3). Viimeisenä vuonna arvo on ollut selvästi heikompi muihin vuosiin verrattuna. Alma Talen-

tin (2022) viitteellisten arvojen perusteella se on silti ollut vielä erinomainen. Aikasarjavertailun perusteella case-yrityksen kannattavuus oman pääoman tuottoprosentin näkökulmasta on kuitenkin heikentynyt hieman vuonna 2020 ja selvästi vuonna 2021.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä case-yritykselle selvitys yrityksen kannattavuuden tunnusluvuista tilinpäätösanalyysin avulla. Kannattavuuden näkökulma valikoitui yrityksen omien tarpeiden ja toiveiden perusteella. Kannattavuuden selvityksessä on käytetty tunnuslukuanalyysiä ja prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä sekä vertailumenetelmänä pääasiassa aikasarjaverailua.

Opinnäytetyön alussa käydään yleisellä tasolla läpi teoriaa tilinpäätöksestä, joka sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot sekä teoriaa tilinpäätösanalyysistä. Tilinpäätösanalyysissä käydään läpi erilaisia analyysimenetelmiä, tunnuslukuja ja aikasarjaverailua sekä yleisellä tasolla kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. Teoriaosuus on haluttu pitää yleispätevänä, jolloin lukija pystyy käyttämään aineistoa myös muuhun tarkoitukseen kuin case-yrityksen vertailuun. Luvussa 5 on käytetty vetoketjumallia, jossa teoria ja käytäntö on käsitelty yhdessä.

Tunnuslukuanalyysissä valikoituivat kannattavuuden tunnusluvuiksi käyttökateprosentti, liikevoitto-
prosentti sekä oman pääoman tuotto-
prosentti. Tunnusluvut valittiin tarkastelunäkökulman takia sekä käytettävissä olevan materiaalin eli julkisten tilinpäätöstietojen perusteella. Prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä on haluttu käyttää muutoksen havainnollistamista varten tuloslaskelmalla ja ta-
seella.

Laaditun analyysin tuloksena voidaan todeta, että case-yrityksen kannattavuus on tarkastelujak-
solla ollut keskimäärin hyvällä tasolla, vaikka tunnusluvuissa on ollut suuriakin eroja vuositasolla. Tarkasteltujen tunnuslukujen aikasarjaverailusta nähdään, että kannattavuus on parantunut vuo-
sien 2017–2019 välillä, mutta alkanut heikentyä vuodesta 2020 lähtien. Vuonna 2019 kannattavuus on kaikkien tunnuslukujen perusteella ollut parhaimmillaan.

Suurin muutos kannattavuuden heikentymisessä on tapahtunut kahden viimeisen tarkasteluvuo-
den 2020 ja 2021 välillä. Kaikkien tarkasteltujen tunnuslukujen arvot ovat laskeneet tuolloin sel-
västi. Vuosina 2019 ja 2020 välillä kannattavuuden heikentyminen on sen sijaan ollut selvästi mal-
tillisempaa. Prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä (Liite 5) voidaan nähdä vuosien 2020 ja 2021
välillä selkeä muutos taseen pysyvissä vastaavissa. Tilinpäätöksessä 2020 pysyvien vastaavien
osuus on 3,82 ja tilinpäätöksessä 2021 niiden osuus on 27,05. Tehtyjä investointeja voidaan pitää

keskeisenä tekijänä kannattavuuden laskulle tilinpäätöksessä 2021. Investoinnit heikentävät lyhyellä tähtämellä yrityksen kannattavuutta. Tehtyjen investointien odotetaan kuitenkin osoittautuvan kannattaviksi pitkällä aikavälillä.

Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen perusteella on havaittavissa, että kannattavuuden suhteellisen heikkoon tasoon vuosina 2017 ja 2018 vaikutti kulurakenne. Materiaalit ja palvelut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut olivat keskimääräistä korkeammat kahtena ensimmäisenä vuonna. Vuonna 2017 kannattavuuteen vaikuttivat erityisesti henkilöstökulut, joiden prosentuaalinen osuus oli 20,99, kun niiden osuus muina tarkasteluvuosina oli 13,94–15,32.

Koronapandemian vaikutuksen arviointi kannattavuuteen käytettävissä olevan aineiston perusteella oli haastavampaa. Tilinpäätöstasoinen tarkastelu ei mahdollistanut esimerkiksi myyntikateprosenttien laskemista case-yrityksen kohdalla. Niiden laskemiseen olisi tarvittu yksityiskohtaisempaa tietoa kiinteistä ja muuttuvista kuluista. Pandemialla on kuitenkin ollut selkeä vaikutus yrityksen liikevaihdon kehitykseen tarkastellulla ajanjaksolla. Vuoden 2020 liikevaihdon kasvuun vaikutti tietokoneiden nopeasti kasvanut kysyntä etätyö- ja etäkoulusuosituksen vuoksi. Vuoden 2021 selvästi maltillisempi kasvu voi viitata siihen, että liikevaihtoa kertyi edellisenä vuonna koronasta johtuen etupainotteisesti.

Aikasarjavertailu ja viiden vuoden ajanjakso antavat kattavan kuvan yrityksen kannattavuuden trendistä. Lyhyempi tarkastelujakso ei olisi antanut oikeaa ja riittävää kuvaa case-yrityksen kannattavuudesta. Jos tarkastelussa olisi ollut vain viimeinen tilinpäätös, olisi yrityksen kannattavuus näyttäytynyt esimerkiksi oman pääoman tuottoprosentin suhteen yksinomaan erinomaisena. Kuitenkin aikasarjavertailun perusteella nähdään heikkenevä trendi. Viiden vuoden aikajana puolestaan antaa perspektiiviä nykyisille arvoille. Esimerkiksi kolmen vuoden tarkastelujakso olisi näyttäytynyt ainoastaan jatkuvasti heikentyvänä kannattavuutena. Valitulta viiden vuoden aikaväliltä on kuitenkin nähtävissä myös kannattavuuden parantuminen välillä 2017–2019.

Opinnäytetyön toimeksiantajan mukaan yritys sai työn tuloksena hyvän vertailukohteen ja työkalun tulevien tilinpäätösten analysointia varten. Kehitysehdotuksena case-yritykselle suositellaankin kannattavuuden tunnuslukujen kehityksen seuraamista. Näin yritys voi seurata tehtyjen investointien pitkän aikavälin vaikutusta kannattavuuteen. Myös mahdolliseen kannattavuuden laskevan trendin jatkumiseen voidaan tällöin reagoida ja tehdä tarvittavia muutoksia kannattavuuden parantamiseksi.

LÄHTEET

Alma Talent 2022. Tunnuslukuopas. Hakupäivä 14.05.2022. <https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/>

Case-yrityksen verkkosivut. Hakupäivä 1.3.2022.

Eklund, Irina & Kekkonen, Heidi 2011. Toiminnan kannattavuus. Helsinki: WSOYpro Oy.

Ikäheimo, Seppo, Laitinen, Erkki K., Laitinen, Teija & Puttonen, Vesa 2014. Yrityksen taloushallinto tänään. Vaasa: Vaasan Yritysinformaatio Oy.

Kallunki, Juha-Pekka. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum 2014.

Kinnunen, Juha, Leppiniemi, Jarmo, Martikainen, Teppo & Virtanen, Kalervo 2002. Yrityksen taloushallinnon perusteet. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Lehtonen, R. O. 2007. Taloustiedolla tulosta ja arvonlisää. Helsinki: Talentum Media Oy.

Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2016. Tilinpäätösanalyysi. 2. tarkistettu painos. Helsinki: Edita. Hakupäivä 15.5.2022. Ellibs. Vaatii käyttöoikeuden.

Salmi, Ilari 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita.

Toimitusjohtaja 2022. Case-yritys. Haastattelu 1.3.2022.

Tomperi, Soile 2013. Kannattavuus- ja kustannuslaskenta. Yrityksen taloushallinto 3. 8. uudistettu painos. Porvoo: Edita.

Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Gaudeamus Oy: Tallinna. Hakupäivä 15.05.2022. http://yritystutkimusry.fi/wp-content/uploads/2021/04/Yritystutkimuksen_Tilinpäätösanalyysi.pdf

LIITTEET

Pienyrityksen määritelmä Liite 1

Tuloslaskelma-kaava Liite 2

Tase-kaava Liite 3

Tuloslaskelma/Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös Liite 4

Tase/Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös Liite 5

Haastattelukysymykset Liite 6

LIITE 1.

Sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä:
--

- taseen loppusumma 6 000 000 euroa;

- liikevaihto 12 000 000 euroa;

- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.
--

(Kirjanpitolaki 1997/1336, 1:4a §.)

LIITE 2.

TULOSLASKELMA

	(Tilikausi)		(Edellisen tilikausi)	
LIKEVAIHTO		0,00		0,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	+/-	0,00	+/-	0,00
Valmistus omaan käyttöön (+)		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana		0,00		0,00
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+	0,00	-/+	0,00
Ulkopuoliset palvelut		0,00		0,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot		0,00		0,00
Henkilösivukulut				
Eläkekulut		0,00		0,00
Muut henkilösivukulut		0,00		0,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		0,00		0,00
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		0,00		0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut kulut		- 0,00		- 0,00
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		0,00		0,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		0,00		0,00
Tuotot osuuksista omistusyhteisyyksissä		0,00		0,00
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Samanaikaisesti yrityksiltä		0,00		0,00
Muilta		0,00		0,00
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Samanaikaisesti yrityksiltä		0,00		0,00
Muilta		0,00		0,00
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-	0,00	-	0,00
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista	-	0,00	-	0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Samanaikaisesti yrityksille	-	0,00	-	0,00
Muille	-	0,00	-	0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		0,00		0,00
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
Satunnaiset kulut	-	0,00	-	0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA		0,00		0,00
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+	0,00	-/+	0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+	0,00	-/+	0,00
Tuloverot				
Tilikauden verot	-	0,00	-	0,00
Laskennalliset verot	-	0,00	-	0,00
Muut välittömät verot		- 0,00		- 0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

LIITE 3.

TASE

	(Tilikauden päätympäivä)		(Edellisen tilikauden päätympäivä)	
Vastaavaa				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	0,00		0,00	
Aineettomat oikeudet	0,00		0,00	
Liikearvo	0,00		0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00		0,00	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Omistettut	0,00		0,00	
Vuokraoikeudet	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Rakennukset ja rakennelmat	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistettut	0,00		0,00	
Vuokraoikeudet	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Koneet ja kalusto	0,00		0,00	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00		0,00	
Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	0,00		0,00	
Keskeneräiset tuotteet	0,00		0,00	
Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00		0,00	
Muu vaihto-omaisuus	0,00		0,00	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Saamiset				
Pitkäaikaiset				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00		0,00	
Lainasaamiset	0,00		0,00	
Laskennalliset verosaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00		0,00	
Lainasaamiset	0,00		0,00	
Laskennalliset verosaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Rahoitusarvopaperit				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
Muut arvopaperit	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Rahat ja pankkisaamiset				
		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Vastaavaa yhteensä		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

T A S E

	(Tilikauden päättymispäivä)		(Edellisen tilikauden päättymispäivä)	
	—	—	—	—
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA				
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma		0,00		0,00
Ylikurssirahasto		0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto		0,00		0,00
Käyvän arvon rahasto		0,00		0,00
Vararahasto		0,00		0,00
Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen/Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00		0,00	
Muut rahastot	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		0,00		0,00
Tilikauden voitto (tappio)		0,00		0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero	0,00		0,00	
Vapaaehtoiset varaukset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset	0,00		0,00	
Verovaraukset	0,00		0,00	
Muut pakolliset varaukset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Pääomalainat	0,00		0,00	
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Vaihtovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00	
Eläkelainat	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Rahoitusvekselit	0,00		0,00	
Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00	
Velat omistusyhteisyrityksille	0,00		0,00	
Laskennalliset verovelat	0,00		0,00	
Muut velat	0,00		0,00	
Siirtovelat	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Lyhytaikainen				
Pääomalainat	0,00		0,00	
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Vaihtovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00	
Eläkelainat	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Rahoitusvekselit	0,00		0,00	
Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00	
Velat omistusyhteisyrityksille	0,00		0,00	
Laskennalliset verovelat	0,00		0,00	
Muut velat	0,00		0,00	
Siirtovelat	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Vastattavaa yhteensä		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

LIITE 4.

Tuloslaskelma/Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	2017	2018	2019	2020	2021
	* % lv:sta	% lv:sta	% lv:sta	% lv:sta	% lv:sta
Liikevaihto	100	100	100	100	100
Liiketoiminnan muut tuotot	0,14	0,10	0,17	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut	-62,69	-67,85	-64,00	-63,82	-66,67
Henkilöstökulut	-20,99	-15,32	-13,94	-14,98	-14,97
Poistot ja arvonalentumiset	-0,04	-0,11	-0,06	-0,12	-1,93
Liiketoiminnan muut kulut	-10,47	-9,05	-8,70	-8,85	-10,21
Liikevoitto/tappio	5,95	7,77	13,47	12,22	6,22
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,01	-0,06	0,01	-0,01	-0,13
Tuloverot	-1,23	-1,58	-2,69	-2,45	-1,19
Tilikauden voitto/tappio	4,71	6,13	10,79	9,77	4,89

* % lv:sta = tuloslaskelmasta haluttu luku: liikevaihto x 100

LIITE 5.

Tase/Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	2017	2018	2019	2020	2021
	*	*	*	*	*
Aineettomat hyödykkeet yht.	0,72	0,96	0,35	0,21	4,56
Aineelliset hyödykkeet yht.	0	0,92	0,34	3,61	22,49
Pysyvät vastaavat	0,72	1,87	0,69	3,82	27,05
Vaihto-omaisuus	54,4	38,52	48,40	65,05	52,92
Lyhytaikaiset saamiset	16,18	13,68	10,35	9,69	8,21
Myyntisaamiset	14,54	12,74	10,22	9,34	4,96
Muut saamiset	1,39	0,74	0	0,32	0,09
Siirtosaamiset	0,25	0,21	0,13	0,03	3,16
Rahat ja pankkisaamiset	28,7	45,93	40,56	21,44	10,98
Vaihtuvat vastaavat	99,28	98,13	99,31	96,18	72,95
Vastaavaa	100	100	100	100	100
Osakepääoma	0,69	0,33	0,16	0,13	0,09
edellisten tilikausien voitto	18,24	12,99	12,12	8,74	32,17
Tilikauden voitto	27,18	33,74	44,92	43,99	15,43
Oma pääoma	46,11	47,06	57,20	52,86	47,69
Lyhytaikainen vieras pääoma	53,89	52,94	42,80	43,97	34,80
Vieras pääoma	53,89	52,94	42,80	47,14	52,31
Vastattavaa	100	100	100	100	100

* % taseesta

LIITE 6.

HAASTATTELUKYSYMYKSET

1. Minkälainen työnkuvasi on ja kauanko olet työskennellyt yrityksessä?
2. Kertoisitko lyhyesti yrityksen historiasta sekä yrityksen toimialasta?
3. Miten yrityksen kannattavuutta ja muuta taloudellista tilannetta seurataan tällä hetkellä?
4. Miten koronapandemia on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilanteeseen?
5. Miltä yrityksen lähitulevaisuus näyttää?